Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

ALBINA

Revistă săptămînală a Așezămintelor culturale

Nr. 955

Anul 69 — Seria II
Joi
14 aprilie 1966
8 pagini — 25 bani

Pe calea unui nou și puternic avînt

Au trecut doar cîteva săptămîni de la acel eveniment de o însemnătate deosebită în viața întregii țări: Congresul de constituire a Uniunii Naționale a cooperativelor agricole de producție. Evenimentul, așa cum spunea în expunerea sa tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al comitetului Central al Partidului Comunist Român, simboliza „primăvara satului românesc întinerit de seva dătătoare de viață a socialismului, de munca harnică a țărănimii".

Congresul a adoptat o serie întreagă de măsuri menite să deschidă noi căi de înflorire a agriculturii și a satelor patriei noastre. Și în primul rînd e vorba de îmbunătățirea activității de conducere a agriculturii, de a asigura „îmbinarea intereselor cooperativelor de producție, ale țărănimii, cu interesele generale ale întregii societăți, de crearea condițiilor necesare manifestării din plin a inițiativei creatoare a maselor largi, a specialiștilor, a tuturor cadrelor care lucrează în agricultură".

Organizarea unor acțiuni comune a mai multor cooperative în vederea folosirii mai depline a condițiilor naturale și resurselor lor materiale era unul din obiectivele care făceau necesare măsurile organizatorice adoptate de Congres. A trece la acțiuni de mai mare amploare în domeniul hidroameliorațiilor, al amenajărilor pe suprafețe mai mari a irigațiilor, la îmbunătățirea pășunilor pe o scară mai largă, la combaterea mai hotărîtă și mai eficientă a eroziunii solului, toate acestea cereau o înmănunchere a eforturilor și mijloacelor mai multor cooperative, dintr-un raion sau uneori și din raioane învecinate. Știrile venite în ultimul timp la redacție ne vestesc că pretutindeni, pe întregul cuprins al Patriei, țărănimea a trecut cu entuziasm și cu încredere la înfăptuirea hotărîrilor Congresului. Am ales din noianul de informări două din ele, una din Dobrogea, pe malul Dunării și alta din celălalt capăt de țară din raionul Cehul-Silvaniei, pe Someș. Consiliul agricol și uniunea raională a cooperativelor agricole din raionul Hîrșova au creat în primăvara aceasta mai multe colective de tehnicieni, care au ajutat consiliile de conducere ale cooperativelor la întocmirea graficelor privind executarea lucrărilor de amenajare pe suprafețele identificate pentru irigat. Tehnicienii au ajutat și la identificarea altor suprafețe pentru irigat. La cooperativa agricolă din Dulgheru bunăoară au fost găsite în plus încă 23 hectare ce ar putea fi irigate. Repartizate pe cooperative agricole, cadrele tehnice au întocmit proiectele de amenajare pentru irigat a suprafețelor mai mici de 20 hectare, precum și proiectele pentru amenajarea unor suprafețe mai mari la cooperativele agricole din Hîrșova, Mărașu și Băndoiu. Tot cu sprijinul acestor colective, consiliul agricol raional și uniunea raională a cooperativelor agricole au stabilit că există posibilități ca în prima etapă (pînă la 15 aprilie) să se amenajeze pentru irigații o suprafață de 523 hectare, față de 211 hectare cît s-a prevăzut inițial. Pînă la data cînd scrim aceste rînduri au și fost amenajate peste 400 hectare. Deși nu era prevăzută cu noi amenajări de teren pentru irigații, cooperativa agricolă din Ciobanu, a construit, în prima etapă, un canal cu ajutorul căruia se pot iriga 100 hectare, iar la cooperativa agricolă din Gîrliciu, pînă la data de 15 aprilie se vor amenaja circa 200 hectare, față de 77 cît era prevăzut.

În raionul Cehul-Silvaniei, avînd și o experiență mai veche din anii trecuți, conducerile unităților cooperatiste, ajutate și sprijinite de organele și organizațiile de partid și de stat, de specialiști și de uniunea raională a cooperativelor agricole — s-au hotărît să întreprindă vaste lucrări de îmbunătățiri funciare, irigații și desecări.

Pentru perioada cincinalului s-a prevăzut irigarea a 650 ha teren în cooperativele agricole din bazinul Someșului; executarea de lucrări de irigații și desecări cu aportul statului și mai ales prin mijloacele proprii ale unităților, pentru redarea în circuitul agricol a 2 380 ha teren, precum și executarea de lucrări de desecare prin canale lucrate manual. Cum eficiența acestor lucrări prezintă interes intercooperatist a fost necesar să se întreprindă măsuri de ordin organizatoric și tehnic. Drept rezultat, începînd cu această primăvară au fost deschise și sînt în perspectivă să înceapă mari lucrări menite să ducă la sustragerea de sub influența negativă a factorilor naturali a mari suprafețe de teren.

Organizarea complexului intercooperatist Mînău — Ulmeni — Sălsig, pentru desecarea manuală și mecanizată a 1 260 ha teren a început încă din iarnă. Pe întregul șantier se prevede executarea unor lucrări cu mijloace mecanice pe o lungime de mai bine de 40 km.

Tot în cadrul acestui complex lucrări importante au revenit harnicilor cooperatori, care urmau să reprofileze Valea Mînăului pe o lungime de trei km. Pînă acum s-au realizat canale însumînd 2 150 ml.

Pe un alt șantier intercooperatist, cooperatorii din Bășești, Oarța de Sus și Oarța de Jos vor amenaja în comun un canal de peste 2 km lungime care va dirija în Valea Sălajului excesul de apă adus de Valea Oarței și care în fiecare an cauza pagube la peste 100 ha fînețe naturale. În următoarele zile uniunea raională și-a propus să deschidă șantiere de lucru la Ariniș, Benesat, Bicaz — Corni și altele, care vor completa rețeaua de desecare prevăzută pentru următorii 5 ani.

Veștile acestea nu pot decît să ne bucure. Ele dovedesc din plin necesitatea unirii eforturilor și mijloacelor cooperativelor agricole, pe scară raională, regională și pe scara întregii țări. Ele sînt o ilustrare grăitoare a hotărîrii de nestrămutat a țărănimii noastre noi, de a duce la îndeplinire hotărîrile luate la Congres. Ele sînt dovada de netăgăduit că în viața întregii țări Congresul a determinat un nou și puternic avînt al agriculturii noastre cooperatiste.

Constantin PRISNEA

Detaliu de poartă din satul Chiojdul de Sus, raionul Cislău. Reconstituire de la începutul secolului al XVIII-lea. (Muzeul satului)

Foto : M. MERESCIU

Din sumar :

In pag a 2-a
Filme noi: „RĂSCOALA"

In pag a 3-a
Porumbul — izvor de bobăție a patriei noastre

In pag. a 6-a
Navigația cosmică

In pag. a 7-a
Schimbări în peisajul Nurekului

De la „o țîră de aritmetică“

Călătoream cu ani în urmă de la Timișoara la Sînnicolaul-Mare pentru a participa la un concurs al formațiilor artistice din raion. La Șandra urcase în compartiment un om mărunțel și vioi. Era mulgător în cooperativa agricolă din Tomnatic și se întorcea acasă de la un schimb de experiență cu crescătorii de animale dintr-o comună vecină.

Intrasem în vorbă cu el și omul îmi povesti lucruri interesante din munca lui, de satul și cooperativa în care lucra.

Discutasem, printre altele, și de munca culturală. Interlocutorul meu se dovedi și în acest domeniu bine informat. Înșirui conferințe și șezători care i-au plăcut, lăuda un program de brigadă în care a fost și el cîntat cu îngrijitorii de la ferme. Aminti apoi și de o seară la cămin cu lume multă la care inginerul cooperativei și un profesor de matematică au făcut la tablă — după cum spunea „și o țîră de aritmetică“. Au făcut înmulțiri și adunări, au calculat în fața oamenilor veniturile mari pe care le poate obține cooperativa, dezvoltîndu-și sectorul zootehnic.

De cuvintele de atunci ale îngrijitorului de „o țîră de aritmetică“ mi-am adus aminte cînd am poposit după mult timp din nou la Tomnatic...

Un afiș uitat pe o ușă a căminului cultural mă dusese cu gîndul la dialogul desfășurat cu ani în urmă în tren. Afișul invita pe oamenii din sat la un simpozion: Tomnatic orizont '70 care avusese loc în comună cu cîteva săptămîni în urmă. Aflasem că la această manifestare inginerul cooperativei Francisc Gruiescu și profesorul de matematici Gheorghe Farca și alți vorbitori prezentaseră unui auditoriu numeros realizările obținute de cooperativă în anul 1965 și perspectivele ei în următorii cinci ani, că expunerile au fost însoțite de calcule făcute la tablă despre corelația între creșterea avutului obștesc al cooperativei și creșterea valorii zilei de muncă.

De la primele seri de calcul care s-au ținut cu cîțiva ani în urmă la căminul cultural din comună, de la serile cu „o țîră de aritmetică“ s-a ajuns în Tomnatic la manifestări de amploare, care cu ajutorul cifrelor, lămuresc oamenilor probleme de economie agrară, legăturile dintre diferitele laturi ale activității economice a cooperativei. În ultima vreme cooperatorii din Tomnatic au participat la seri de calcul pe teme ca: Folosirea chibzuită a fondului de zile-muncă în cooperativă, Retribuția suplimentară în legumicultură și viticultură ș. a.

Cooperatorii din Tomnatic au învățat la aceste seri semnificația cifrelor mari, de ordinul milioanelor (cooperativa are un fond de bază de peste 13 milioane lei iar veniturile realizate în 1965 s-au ridicat la aproape 13 milioane lei), care îi ajută să cuprindă în întregul său, tabloul activității economice a cooperativei agricole.

Multe din subiectele acestor manifestări care au fost pregătite și prezentate de inginerul Francisc Gruiescu și profesorul de matematică Gheorghe Farca au fost sugerate de Petru Feneși, președintele cooperativei agricole și s-au desfășurat cu sprijinul lui.

Președinte de 14 ani și de tot atîta vreme membru în consiliul de conducere al căminului cultural, Petru Feneși folosește cu pricepere sprijinul acestei instituții în rezolvarea problemelor care se ridică în fața cooperativei. Totodată el aduce o contribuție importantă la dezvoltarea întregii activități culturale din comună, în care munca pentru întărirea economico-organizatorică a cooperativei agricole se îmbină cu o activitate susținută pentru lărgirea orizontului cultural-științific a colectiviștilor, pentru educația lor etică și estetică.

Într-o duminică pe la mijlocul lui martie la sediul gospodăriei se hotăra programul ședinței festive ce urma să aibă loc cu prilejul decorării cooperativei agricole de producție din Tomnatic cu Ordinul Muncii clasa I. La masă alături de Petru Udrescu, președintele sfatului popular comunal, de Petre Feneși și de directorul căminului l-am zărit și pe profesorul Gheorghe Farca.

Am stat îndelung de vorbă cu el. Mi-a povestit din nou amănunte despre desfășurarea serilor de calcul. Mi-a vorbit cu căldură și pasiune despre „dialogul matematic“ cu cooperatorii agricoli. Îl vedeam la tablă discutînd cu auditoriul, și în acel moment sala căminului cultural care găzduiește aceste seri mi-o închipuiam arătînd ca un amfiteatru.

R. IARAI

Gînduri pentru cel ce ne îndrumă pașii

M-am gîndit să încep aceste rînduri cu mărturisirea că munca cîmpului mi-a plăcut încă de mic copil. Mai ales primăvara, cînd dădea-n frunză salcia și începea grîul să prindă putere. Mi-era drag să-l ajut pe tata și să înoptez sub cerul înstelat, la capul locului, de cum se mai încălzea pămîntul. Astăzi, cînd stau și privesc pămînturile cooperativei noastre agricole, parcă nu mă mai satur. Cele 2 412 hectare de teren arabil cît are C.A.P. Fărcașele, ne dau producții la care înainte vreme nici cu gîndul nu ne duceam. Visul meu din tinerețe, de a sili țarina să dea rod bogat, se împlinește azi.

Noi, țăranii, sîntem astăzi neasemuit mai puternici ca pe vremea cînd răritam porumbul și stam cu ochii pe cer după un strop de ploaie. Am învățat să facem agricultură modernă. Pe mine, de cum am intrat în cooperativă, comunistul Dumitru Stanciu, care ne este președinte de paisprezece ani încoace, m-a sfătuit să fac o școală de specializare. Ieșind brigadier de cîmp, m-am gîndit să nu înșel încrederea tovarășilor mei. Și cred că am reușit. În ultimii ani brigada noastră a fost mereu fruntașă pe unitate, avînd cele mai mari producții. Succesele noastre se datoresc muncii stăruitoare și învățăturii. Din cei 270 de membri ai brigăzii, 240 participă regulat la muncă iar 60 au absolvit sau urmează cursurile învățămîntului agrotehnic de trei ani.

În munca noastră tot mai plină de bucurii, simțim ajutorul hotărîtor pe care ni-l dau partidul și statul. Mecanizarea muncilor agricole a atins și la noi un nivel ridicat. Îngrășăminte chimice primim, de asemenea, în cantități tot mai mari. Rodnicia pămîntului o sporim și prin irigații.

Ce înseamnă toate acestea pentru noi? Voi răspunde amintind că, în ciuda secetei persistente de anul trecut, noi am depășit producțiile medii planificate la hectar cu 500 kg de grîu și cu 300 kg de porumb boabe. Punctul pluviometric al cooperativei ne-a arătat că, din luna mai, nu a plouat deloc 127 zile. Seceta am învins-o totuși, fiindcă am fost bine înarmați. Suprafața irigată o vom extinde în acest an la 564 hectare, iar în 1970 la 700 hectare.

Întrecerea dintre brigăzi are acum ca obiectiv principal efectuarea exemplară a lucrărilor de primăvară. Sărbătoarea celei de a 45-a aniversări a P.C.R. vrem s-o întîmpinăm cu cinste. Pentru ajutorul pe care ni-l dă, pentru grija înaltă pe care ne-o poartă, mulțumim prin fapte partidului nostru drag, căruia, noi, țăranii, îi datorăm împlinirea atîtor visuri frumoase.

Ion P. VLAD
brigadier la C.A.P. Fărcașele, raionul Caracal

Zi de odihnă (comuna Șicula, regiunea Crișana)

Filme noi

„RĂSCOALA“

Desigur că romanul lui Liviu Rebreanu, cu multiple acțiuni care se întrepătrund și se separă nu permitea, și nici nu era cazul, să fie urmărit fidel pe ecran. Dar realizatorii filmului au știut să valorifice caracterul cinematografic al acestei creații de maturitate din opera marelui romancier ardelean. Scenaristul Petre Sălcudeanu a efectuat deci anumite simplificări și contopiri, fără să trădeze însă vreun moment spiritul operei literare care a stat la baza scenariului. Astfel, unele momente ale acțiunii sînt deplasate în timp sau în spațiu iar unele personaje ale filmului capătă chiar mai mult relief decît în roman, atribuindu-li-se diferite replici sau fapte împrumutate de la eroii care nu mai apar în transpunerea cinematografică. Prefectul Baloleanu, de exemplu, demagogul arivist care-și schimbă vederile politice o dată cu trecerea din opoziție pe scaunul oficial, rostește unele din replicile lui Titu Herdelea, personaj principal al romanului, absent în versiunea cinematografică. O pondere mai mare decît în roman capătă în special țăranul Petre Petre. El are de răzbunat batjocorirea fetei pe care o iubește (în roman îndrăgostit de ea e fratele învățătorului) ca și moartea mamei sale, bolnavă și înfometată (în roman fiind vorba de soția lui Melinte Heruvimu). Din reliefarea în special a acestui personaj, urmărit în evoluția sa de la umilul argat la țăranul conștient de dreptatea cauzei sale, a avut de cîștigat și interpretul. Ilarion Ciobanu a realizat aici — evoluînd cu deosebită expresivitate în redarea omeniei, dar și a dîrzeniei țăranului răsculat — poate cel mai important rol din lunga listă în care a fost distribuit pînă azi. Lui Ciobanu — Petre Petre i se opune cu o forță și o masivitate a expresiei aproape monumentală, cunoscutul cîntăreț de operă, artistul emerit Nicolae Secăreanu, în rolul boierului Miron Iuga (rol pe care l-a mai deținut și în opera cu același nume a compozitorului Gheorghe Dumitrescu). De altfel, aceștia sînt actorii ce ies în mod deosebit în evidență, din ampla distribuție care interpretează cu multă naturalețe o întreagă galerie de țărani simpli și obidiți pe de o parte sau fauna exploatatorilor îmbuibați și uneltele lor pe de altă parte. O singură mențiune critică cu privire la majoritatea interpreților, chiar și la cei principali: există dese scene în care vorbirea este artificială, teatrală.

Regizorul Mircea Mureșan demonstrează în *Răscoala* calități care doar cu greu se puteau întrezări în precedentul său film, *Partea ta de vină*. Dispunînd și de un scenariu mult mai închegat el a reușit să respecte atmosfera romanului, să ne facă să simțim că întîmplările și oamenii care evoluează pe dreptunghiul de pînză descind parcă direct din filele cărții. Trebuie citate în special secvența horei ca și cele ale represiunii, în care este excelent marcată tensiunea momentelor respective. În ceea ce privește ritmul desfășurării întregii povestiri, aici regizorul nu a putut ține pasul cu ilustrul său model.

Ilarion Ciobanu întruchipîndu-l pe Petre Petre

Virtuțile imaginii semnate de operatorul Nicu Stan ni se dezvăluie de la primul contact, în vastul panoramic în care ne sînt arătate pămînturile și conacele vecine, cele pe care mai tîrziu, într-o mișcare asemănătoare dintr-o excelentă filmare nocturnă, aparatul ni le va înfățișa cuprinse de pălălaia flăcărilor, înconjurînd ca un cerc de foc moșia Amara. Utilizînd o bogată gamă de tonuri plumburii, cenușii, cu o certă contribuție la crearea atmosferei necesare peliculei, fotografia lui Nicu Stan trebuie semnalată nu numai ca una din reușitele filmului, ci ale cinematografiei noastre în general. O apreciere asemănătoare poate primi muzica compozitorului Tiberiu Olah — cunoscut ca un reputat ilustrator sonor de filme — cu un aport cu nimic mai prejos decît al imaginii la crearea tensiunii dramatice a filmului. Dacă ar fi să cităm numai secvența memorabilei descătușări de energie, de ură și de revoltă a horei și încă ar fi edificator.

Fără să fie la nivelul precedentei ecranizări din opera lui Liviu Rebreanu (*Pădurea spînzuraților*), *Răscoala* este în ansamblu un film demn de romanul de la care s-a pornit, o reușită a cinematografiei românești.

Vladimir PANA

PORUMBUL — izvor de bogăţie a patriei noastre

de dr. docent Nicolae SĂULESCU
profesor la Institutul Agronomic
„N. Bălcescu" Bucureşti

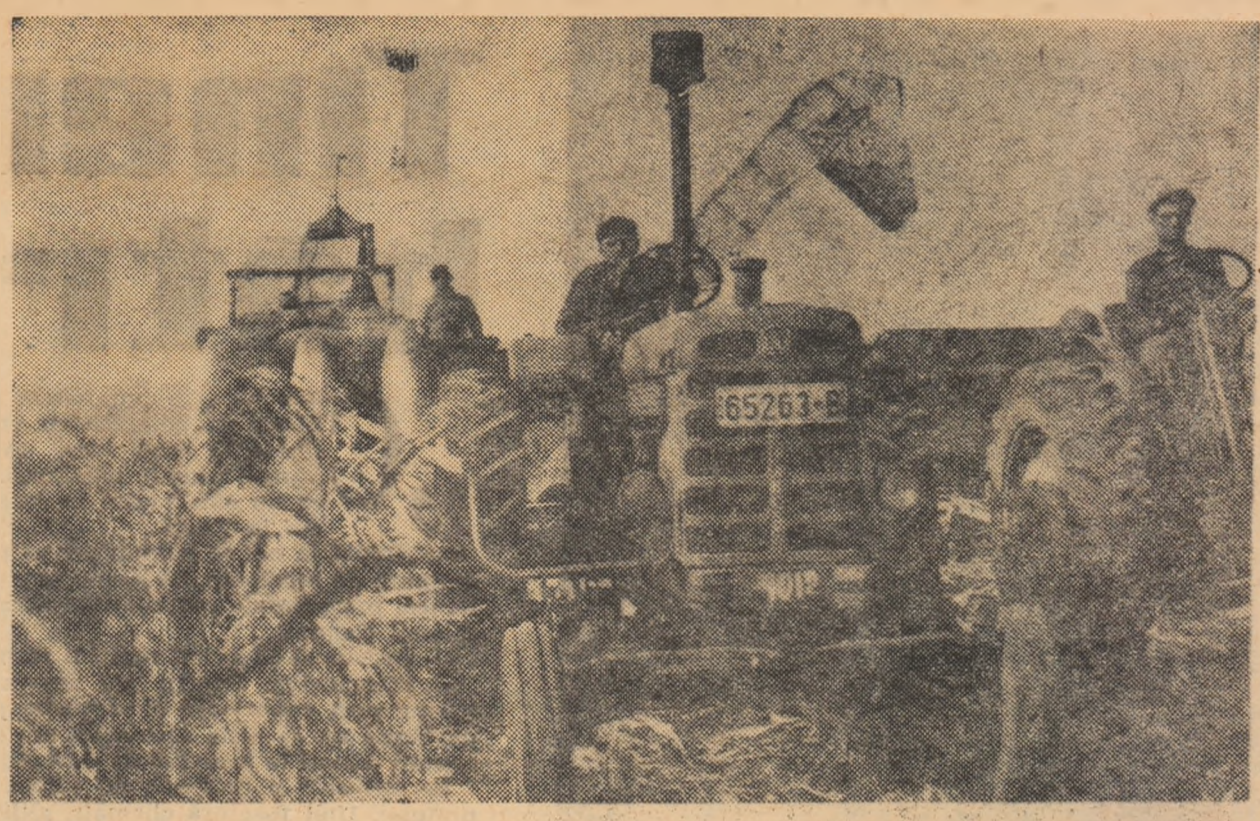

Mecanizarea culesului de porumb la G.A.S. Vităneşti, raionul Alexandria.

Culturile de porumb se întind în ţara noastră de la mare pînă în apropierea poalelor munţilor şi peste tot rodesc din plin dînd recolte din ce în ce mai mari.

SCURT ISTORIC

Cînd Columb a descoperit lumea nouă, în anul 1492, a descoperit şi porumbul, care era cultivat pe mari suprafeţe de către triburile băştinaşe, de-a lungul coastelor oceanului Atlantic. Oamenii de ştiinţă au găsit, în vechile aşezări ale acestor triburi precum şi în mormintele preistorice, resturi de ştiuleţi şi de boabe şi au putut dovedi că porumbul a fost cultivat din vremuri îndepărtate în America, primele începuturi ale culturii lui avînd o vechime de peste 5 000 de ani.

Porumbul era principalul aliment al triburilor băştinaşe. Coloniştii europeni s-au obişnuit şi ei cu hrana din porumb şi timp de peste 100 de ani au folosit exclusiv, ca principal aliment, porumbul. Mulţi din urmaşii coloniştilor europeni au continuat să se hrănească cu porumb şi după introducerea culturii grîului în America. Astfel, se povesteşte că George Washington, comandantul suprem al armatei americane în războiul pentru independenţă şi apoi primul preşedinte al Statelor Unite, a folosit, pînă la sfîrşitul vieţii sale, porumbul ca principal aliment, la masa lui neservindu-se pîine de grîu decît cînd avea oaspeţi veniţi din Europa.

De la triburile băştinaşe întîlnite în America, coloniştii europeni au învăţat nu numai să aprecieze valoarea alimentară a porumbului, ci şi tehnica de cultură a acestei plante care era destul de ciudată. Anume, porumbul era cultivat în cuiburi, în care se puneau cîte 2-3 boabe de porumb, de fasole şi de dovleac, iar ca îngrăşămînt se mai punea în fiecare cuib şi cîte un peşte, din a cărui descompunere rămînea în pămînt hrana pentru porumbul care creştea.

În Europa porumbul şi-a făcut intrarea în anul 1492, la mai puţin de o lună după ce Columb a descoperit America. Mai întîi porumbul s-a introdus în Spania de unde a trecut în Africa şi de aci în Asia. Din Spania el s-a răspîndit în Italia şi Peninsula Balcanică de unde apoi a ajuns în ţinuturile dunărene.

În ţara noastră, porumbul este o plantă destul de nouă, vechimea culturii neajungînd nici la 300 de ani. Astfel, în Muntenia a fost introdus în cultură în timpul domniei lui Şerban Cantacuzino (1679—1688) iar în Moldova pe vremea lui Constantin Duca Vodă (1693—1695).

PRODUCŢIA MONDIALĂ ŞI NAŢIONALĂ

Porumbul ocupă pe întreg globul pămîntesc o suprafaţă de 110 milioane hectare. Cea mai mare suprafaţă de porumb se găseşte în Statele Unite ale Americii, care cultivă peste 30 milioane de hectare. Alte ţări mari cultivatoare de porumb sînt Uniunea Sovietică, China, Brazilia, Mexicul şi România. În privinţa suprafeţei cultivate cu porumb ţara noastră ocupă al 6-lea loc pe glob.

Producţia mondială de porumb boabe este evaluată la 205 milioane de tone, din care mai mult de jumătate este produsă de Statele Unite. În comerţul mondial de produse agricole, porumbul ocupă locul al doilea, după grîu.

În ţara noastră porumbul (de boabe şi de siloz) se cultivă pe 3,8 milioane hectare. Datorită introducerii hibrizilor dubli de porumb, aplicării de doze mărite de îngrăşăminte precum şi mecanizării lucrărilor în cultura porumbului şi altor măsuri tehnico-ştiinţifice producţiile la porumb au crescut de două-trei ori, iar în unele unităţi chiar mai mult.

ROLUL PORUMBULUI ÎN ECONOMIA NAŢIONALĂ

Porumbul joacă un rol de frunte în economia noastră naţională, datorită marii lui suprafeţe de cultură precum şi producţiilor ridicate, pe care le dă la unitatea de suprafaţă, fiind socotit, mai ales de cînd se cultivă hibrizi dubli, ca cereala noastră cea mai productivă. Astfel, se obţin în culturi irigate, producţii de boabe ce pot atinge 10 000 kg/ha iar în culturile neirigate multe gospodării depăşesc media de 4 000 kg/ha. Marea suprafaţă de cultură şi producţiile ridicate pe care le dau hibrizii dubli fac ca producţia totală de porumb să reprezinte cel mai ridicat procent din producţia vegetală agricolă, depăşind în unii ani 30 la sută.

Importanţa pe care o are porumbul se datoreşte mai multor cauze. În primul rînd, trebuie să arătăm că această plantă dă produse variate, care se folosesc în multe feluri. Astfel, boabele reprezintă nutreţul concentrat de bază în alimentaţia animalelor, în special fiind folosit la creşterea şi îngrăşarea porcilor şi păsărilor, dar şi în alimentaţia vacilor, oilor şi cailor.

Un mare rol îl joacă porumbul la noi şi în alimentaţia oamenilor atît la oraşe cît şi la sate sub forme diferite. Boabele de porumb sînt folosite ca materie primă în importante industrii ca cea a amidonului, spirtului, uleiului ş.a. De asemenea, porumbul boabe este mult cerut la export în special de către ţările din vestul Europei. De la porumb folosim pe lîngă boabe şi coceni (strujenii) în alimentaţia animalelor, precum şi ciocălăii (glozii). Din pănuşile (foile) care învelesc ştiuleţii se pot lucra, cu uşurinţă în ateliere săteşti, multe lucruri folositoare.

Porumbul poate fi cultivat şi numai pentru a fi dat murat la animale

sau cultivat în mirişte pentru masă verde. În plus, trebuie să mai adăugăm că printre porumb se pot semăna şi alte plante agricole, mai ales fasolea şi dovlecii. În astfel de culturi mixte se obţin produse foarte variate şi importante, din care se poate alcătui o hrană completă, cu toate substanţele nutritive necesare pentru întreţinerea vieţii, de la uleiul obţinut din seminţele de dovleci la făina porumbului şi pînă la hrana săţioasă, pe care o dă fasolea, bogată în unele substanţe (proteine) care se găsesc şi în carne, ouă şi brînză mai ales. De aceea, cultura mixtă a porumbului cu dovleci şi fasole este recomandată astăzi avînd un mare rol economic în cooperativele agricole de producţie. La toate aceste avantaje merită să mai adăugăm că porumbul dă recolte sigure, iar bolile şi insectele îi fac mai puţine pagube decît grîului. Un alt avantaj mare al porumbului este că el poate fi semănat un şir lung de ani după el însuşi; cu alte cuvinte pămîntul nu oboseşte de cultura neîntreruptă a porumbului decît prea

puţin în comparaţie cu cultura, an de an, a grîului, care nu trebuie să depăşească 3 ani.

Aceste produse numeroase şi cu foarte diferite folosinţe, pe care le dă porumbul, a făcut ca el să ajungă planta agricolă care ocupă la noi cea mai mare suprafaţă din terenul arabil mai ales că pămîntul şi clima îi priesc de minune în mai toate zonele ţării.

REALIZĂRI OBŢINUTE ÎN ŢARA NOASTRĂ

Dată fiind însemnătatea acestei plante era firesc ca atenţia conducerii ţării să se fi îndreptat în primul rînd spre culturile de porumb pentru a le face mai productive. În acest scop s-au introdus în cultură hibrizii dubli de porumb, care acum sînt semănaţi pe toate cele aproape 4 milioane de hectare. De asemenea, în toate gospodăriile noastre agricole lucrările de pregătire a terenului, semănatul porumbului ca şi lucrările de îngrijire se execută cu maşini din cele mai perfecţionate, iar în curînd şi recoltarea porumbului se va face în întregime mecanizat.

Staţiunile noastre experimentale agricole au reuşit să obţină hibrizi de porumb mai productivi (ca de ex. HD 208 şi HD 405), iar industria noastră chimică pune la dispoziţia agriculturii, an de an, tot mai importante cantităţi de îngrăşăminte, datorită cărora se vor obţine producţii sporite de porumb.

Rezultatele încercărilor executate de staţiunile noastre experimentale şi multe exemple din producţie ne arată că putem ridica şi mai mult producţia medie de porumb boabe în ţara noastră. Astfel, gospodăria agricolă de stat Bulgăruş din Banat a obţinut în anul 1962 pe 405 ha o producţie medie de 8 244 kg porumb boabe la hectar. C.A.P. Lenauheim din Banat a obţinut, pe 540 ha, o producţie medie de 5 397 kg/ha porumb boabe, iar C.A.P. Negoiul din regiunea Oltenia a recoltat în medie 5 150 kg/ha de pe 265 ha. Fireşte că producţiile mari se obţin atunci cînd se respectă în întregime recomandările ştiinţei, începînd cu pregătirea terenului, alegerea hibrizilor recomandaţi, îngrijirea plantelor şi terminînd cu recoltarea.

MARII AGRONOMI DESPRE PORUMB

Era firesc ca porumbul, cea mai însemnată plantă agricolă a ţării, să fi fost în atenţia marilor noştri agronomi. Astfel, *Ion Ionescu de la Brad*, primul agronom român, în lucrarea sa *Proiect de cultură pentru exploataţiunea Pantelimonului*, tipărită în anul 1865, aprecia rolul porumbului ca plantă premergătoare astfel: *„Şi ce pregătire, mai bună se poate face pentru orzul, ovăzul şi grîul de primăvară decît cu cultura porumbului, care nu numai curăţă pămîntul de buruieni, nu numai că el îl lasă liber ca să primească în timpul propice seminţele, dar porumbul avînd a se semăna pe o îngrăşare, lasă destulă putere cu care să se hrănească bine recolta ce urmează după dînsul".*

Agronomul S. P. Radianu, în broşura lui *Mic chestionar agricol* se exprimă astfel despre importanţa porumbului: *„De pe un hectar scoatem, cu porumbul, mai multă hrană, pe care altă cereală nu ne-o poate*

da; putem cultiva porumb după porumb, dacă îngrăşăm locul. Totul din porumb se întrebuinţează, boabele şi strujenii (cocenii). ...Cu boabele se nutreşte omul, îngraşă porcii, hrăneşte caii, boii şi oile. Carnea de porc şi de păsări, hrănite cu porumb capătă un gust fin, preţuit, carne gustoasă şi o grăsime grăunţoasă".

Aprecieri asemănătoare cu privire la importanţa porumbului a făcut şi *Dr. D. Andronescu*, agronom învăţat, cu studii speciale asupra porumbului făcute în Statele Unite ale Americii, în cartea tipărită în anul 1933 intitulată *Porumbul*.

Dată fiind importanţa excepţională a porumbului pentru ţara noastră, care găseşte la noi condiţiile cele mai bune de dezvoltare, trebuie să depunem toate sforţările pentru a spori simţitor producţiile de boabe la hectar prin folosirea tehnicii înaintate.

Măiestrie

Tinerețe și bătrînețe

„Cine nu are un bătrîn să și-l cumpere". Zicala se potrivea cu vremurile cînd puțini erau aceia care aveau norocul să atingă pragul bătrîneții. În prezent mai că nu există casă în care să nu se afle un om în vîrstă.

— Numai la noi în comună, vreo două sute primesc ajutoare de bătrînețe, ne spune inginerul agronom Ion Panea, președintele cooperativei agricole din Basarabi, raionul Calafat.

— Înseamnă că avînd mulți îi respectați mai puțin?

— Dimpotrivă. Pentru noi reprezintă un adevărat tezaur prin experiența și sfaturile pe care ni le împărtășesc nu ca niște spectatori din afară, ci ca participanți direcți la procesul de dezvoltare a cooperativei.

Se strînsese o grămadă de oameni în biroul președintelui. Unii fuseseră chemați, alții nimeriți cu diferite treburi și aflînd despre ce este vorba nu se mai înduraseră să plece. Doar Ion Simion, zis Oance, de optzeci de ani, fusese invitat special să ia parte la discuție.

— Neică Oance, i se adresă Panea, tovarășul vrea să se documenteze despre cum muncesc laolaltă tinerii și btărînii, cum se ajută unii pe alții.

— Aha, pricep. Păi de ce să nu ne ajutăm? Voi, tinerii, aveți vigoare și putere iar nouă de, ne este mintea mai bogată că timpul adună în ea ca într-o ladă...

Tinerețe, bătrînețe — două epoci din viața omului care, la prima vedere, n-au nimic comun. Cîndva, și nu e chiar așa de mult de atunci, bătrînețea devenea o povară atît pentru cel care o purta cît și pentru cei din jur.

Noile relații sociale care au reașezat temelia satului, noile condiții de viață au dus la dispariția hotarului dintre cele două noțiuni, mai bine zis, au dus la contopirea lor. Moș Oance avea dreptate cînd le atribuia tinerilor vigoare și deci elan iar vîrstnicilor mai multă experiență, cu alte cuvinte înțelepciune. Însă nu-i totul pentru că, de cele mai multe ori întîlnești „minte bogată" și la tineri de douăzeci-douăzeci și cinci de ani precum și entuziasm la cei care au trecut de șaizeci și cinci.

Chiar despre moș Oance ni s-a povestit următorul caz. Toamna, datorită ploilor, șuvoaiele de apă rupeau drumurile ce duceau, în pantă, spre terenurile de lîngă Dunăre. Pe bătrîn nu-l răbda inima să vadă cum oamenii se chinuiau pînă să ajungă la cîmp, cum se stricau căruțele. A început să umble în... delegație pe la factorii de răspundere din cooperativă. „Frații-lor, haideți să dregem drumurile". „Factorii" nu ziceau nu, dar zoriți cu altele, o tot amînau. Dacă a văzut așa moș Oance a strîns o mînă de tineri cu ajutorul cărora au fost înlăturate neajunsurile. Poți să spui că bătrînul n-a fost însuflețit de entuziasm sau că tinerii care i-au ascultat îndemnul n-au dat dovadă că au mintea coaptă?

...Acum cîtăva vreme Constantin Colcea, de șaizeci și cinci de ani, șeful echipei de pescari pe Dunăre, împreună cu alți bătrîni a propus unificarea cooperativei din satul Golenți cu cea din Basarabi. Fiind întrebați de ce, au răspuns că la ei la Golenți este pămînt mai mult, iar brațe de muncă mai puține și deci s-ar completa foarte bine cu Basarabii. Supusă spre aprobare în cele două adunări generale, propunerea a devenit fapt împlinit.

În primăvara anului trecut, tînăra Emilia Panea, inginer zootehnist, a venit cu o propunere care, sincer vorbind, în primul moment i-a pus pe oameni în cumpănă, anume să se crească pui de găină la baterie.

Aici nu mai mergea să aprobi cu una cu două. Trebuia gîndit, chibzuit, cercetată problema pe toate fețele. Dar mai întîi și întîi cum adică, să crești pui la baterie? Pe bătrîni, cît erau ei de bătrîni, înțelepciunea nu-i mai ajuta. De cînd se știau ei cloștile cădeau pe ouă abia prin martie. Da, dar acum nu mai era nevoie de cloșcă. Faci căldură sub ou și cînd vine sorocul iese puiul oricît ar fi iarna de năpraznică. Au zis: „Fie, să-i lăsăm pe tineri să-și aplice teoria. N-o fi avînd ani mulți însă au știință de carte multă". Au amenajat clădirea și instalațiile respective, au procurat ouă de prima calitate și iată că prima șarjă de pui a și ieșit într-un cor asurzitor. După o lună au fost vînduți. Au socotit cîștigul, frumos nimic de spus. Văzînd așa au mărit numărul bateriilor de la 12 la 34, adică 10 000 de pui pe serie. Toate ar fi fost bune și frumoase dacă un necaz nu le-ar fi întunecat oarecum bucuria: consumul prea mare de combustibil pe care injectoarele îl înghițeau cu nemiluita. Pe deasupra se și defectau des și deci alți bani cheltuiți la reparatul. Inginera a făcut apel la bătrînul Moș Lapădat care avea grijă de căldură, să găsească ceva să-i scoată din impas. Lapădat și-a rememorat toate cunoștințele lui încă de cînd lucra pe locomobile la moșierilor. În noaptea cînd i-a venit în minte procedeul n-a exclamat „Evrica!" dar abia a așteptat să se facă dimineață și i-a spus inginerei:

— Motorina nu va mai fi introdusă prin injectoare ci prin cădere.

Pe cît de simplu, pe atît de ingenios. Consumul s-a redus la jumătate iar inovația a fost extinsă aproape în tot raionul.

În general spre sectorul zootehnic se îndreaptă cea mai mare parte din sugestii și propuneri. Este și explicabil. Anul trecut numai zootehnia singură a adus peste două milioane de lei venituri.

Astfel tînărul Gheorghe I. Panea pe cînd își făcea serviciul militar a avut ocazia să vadă la cîteva cooperative agricole din Dobrogea un sistem de grajduri și economic construite și bune pentru adăpostul animalelor. Se înțelege, cum s-a eliberat, la prima adunare generală și-a împărtășit impresiile încheind: „De ce să nu le facem și noi la fel?" L-au susținut Gheorghe Petculescu (vicepreședinte care deși nu are decît 49 de ani înclină a se considera ca făcînd parte dintre cei bătrîni), precum și bătrîni sadea ca Marin Pleniceanu, Constantin Predan și Vasile Mirea. Au confecționat chirpici și țiglă și, iacă-tă la cele trei grajduri construite după descrierea lui Panea, s-au ales cu o economie de vreo 300 000 de lei. Acum, președintele vrea să introducă la grajdul în care vor fi adăpostite numai vacile de rasă un sistem de adăpători automate cum a văzut el la gospodăria de stat Mogoșoaia.

Constantin Predan a mai propus să se folosească un obicei din bătrîni, anume, porcii să fie ținuți în balt de primăvară pînă toamna. Alți bătrîni de la Galenți au venit cu ideea să se folosească tot o experiență de demult: îngrășarea boilor cu coceni și paie tocate. Inginera a completat acest meniu cu melasă și sare mură și numai anul trecut au îngrășat în felul acesta o sută de bovine.

— Anul acesta cooperativa agricolă din Basarabi și-a prevăzut în plan irigarea a 280 de ha. La o ședință de U.T.C. tinerii Tudor Ciovică și Constantin Nedelcu s-au angajat să formeze o echipă de uteciști care să răspundă de această lucrare. Dar credeți că bătrînii vor sta deoparte?...

Gheorghe VLAD

Pămînturi vii

Oamenii de prin partea locului le spuneau „pămînturile moarte". Cînd și cine le-o fi botezat așa nimeni nu știe. Cînd se stîrneau vînturile colbul se ridica în văzduh de unde se cernea peste uliță și grădini, peste case. Cine să le oprească și cum să scape de pacoste?

Vor fi fost și înainte unii care să fi aflat răspuns la întrebare. Și răspunsul era „război" nisipurilor. Dar războiul e o treabă grea ce nu se poate duce de unul singur, ci prin unirea forțelor cu știința. Unire nu era și nici specialiști.

Au trecut anii în lanț. S-au schimbat vremurile și s-au unit forțele. S-a petrecut și la Romanu ceea ce s-a petrecut peste tot unde au acționat solii partidului. Povățuiți și îndrumați oamenii au început a gîndi altfel. Au aflat că în alte părți, în situații similare, membrii cooperatori au izbîndit. Privirile s-au avîntat peste „pămînturile moarte". Tînăr și vîrstnic au pus umăr lîngă umăr. Au atacat pe etape. Prima etapă 50 de hectare.

Lucrurile s-au petrecut cu vreo patru ani în urmă. S-a văzut apoi cum se împlinește o năzuință. Acum pe acest front se întind aleile drepte ale viei. Nisipurile zburătoare de odinioară au fost țintuite în loc. În toamnă s-a scos primul rod. 11 600 kg. struguri la hectar egal cu 18 mii de lei. Una peste alta 750 de mii lei de pe 42 de hectare.

Se povestește că echipa condusă de Sandu Puia ar fi obținut 11 784 kg. struguri la hectar. Nici echipa lui Vasile Mihăilă n-a rămas cu mult în urmă. Rezultatele sînt trecute în registrele cooperativei agricole. Și de ele s-a aflat în mai toată regiunea. Se mai spune că acțiunea de valorificare a acestor pămînturi continuă. Sînt 300 de hectare, cîștigul nu-i greu de prevăzut.

Și iată cum pămînturile zise „moarte" din Romanu, raionul Brăila, au fost reînviate de către oamenii zilelor noastre care la rîndu-le au fost învățați că stă în putința lor să o facă.

C. M.

Zile de primăvară în comuna Rozovlea, raionul Vișeu.

Scriitori români contemporani

V. EM. GALAN

Într-un interval de cîteva luni, la sfîrşitul anului trecut şi la începutul acestui an, V. Em. Galan a apărut cu două cărţi noi în librării: un amplu roman, Cărţile Horodiţei, desfăşurat pe mai multe planuri şi închinat lumii fabricilor, şi romanul condensat Zodia înstrăinării, episod straniu din lumea satului, despre speculatorii de altădată ai spiritului religios.

O astfel de prezenţă mărturiseşte reluarea activă a uneltelor de prozator, după ce, din 1959, cînd apăruse al doilea volum al romanului Bărăgan, scriitorul nu mai dăduse nici o carte nouă de proză, ci numai comedia satirică Prietena mea Pix (1960). Cu acest prilej, o reconstituire a drumului străbătut de V. Em. Galan va lumina mai bine semnificaţia ambelor romane în ansamblul scrisului său.

Fiu al unui medic din orăşelul Săveni-Dorohoi, s-a îndreptat, la terminarea studiilor secundare, spre tehnică, şi a urmat primii ani ai Facultăţii de electro-mecanică; dar curînd începe să publice în revistele de satiră lucrări umoristice, versuri, parodii mici, traduceri, sub semnătura V. Langa (obţinută prin inversarea silabelor numelui). E curios cum mediile primelor experienţe străbătute, acela al „oamenilor în halat alb", medicii, şi al uzinei contemporane, abia foarte tîrziu aveau să-şi afle un oarecare ecou în lucrările scriitorului — mai direct în Cărţile Horodiţei, cu mult mai îndepărtat în Zodia înstrăinării, unde episodul povestit face parte din seria intitulată Contravizitele doctoriţei X, deci se poate presupune că sînt spovedanii ascultate într-un spital. Cunoaşterile sale, cele care au rodit în scrieri de proză şi în piesa de teatru, sînt datorite în primul rînd experienţei sale de gazetar, spiritului scormonitor al reporterului, care însă nu s-a mulţumit cu simple relatări ale faptelor, ci le-a transfigurat, le-a modificat după cerinţele literaturii. Galan a venit către proză prin intermediul stagiului la publicaţii cotidiene. Îndată după încheierea războiului a fost redactor la ziarul Victoria, apoi a trecut la Scînteia, în 1946. În ambele i-au apărut numeroase reportaje, articole, cronici, pe temele cele mai diferite.

Dintre virtuţile gazetarului solicitat, prin natura îndeletnicirii, în toate direcţiile, — prima care s-a concretizat într-o lucrare de amploare, menită să devină carte, a fost direcţia satirică, cea mai veche din cîte le-a ilustrat V. Em. Galan. În Scînteia a apărut în 1946 în foileton seria Memoriile agentului electoral Teică Pasăre, adunate apoi în volum, şi avînd în centru un personaj caracteristic vechii democraţii burgheze: mardeiaşul politic, mercenarul concurenţilor la cucerirea puterii locale pe calea farsei electorale.

Curînd, apar şi lucrările de proză, nuvelele Potop, Cărămidarii (1948), Calul lui Moş Eftimie (1949), fiecare din domenii atît de diferite, încît nu lăsau să se întrevadă încă o preferinţă anumită, o lume proprie investigată.

Abia romanul Zorii robilor (1950), una din primele lucrări ample ale prozei noastre noi, preciza mai elocvent profilul scriitoricesc al lui V. Em. Galan. Romanul îşi trage substanţa din perioada marilor răscoale ţărăneşti din 1907 — dar spre deosebire de întreaga literatură consacrată acestui moment, predominant sătească, Galan dă amploarea înfăţişării mediului muncitoresc. Zorii robilor este istoria reală şi imaginară a întîmplărilor din Paşcani care au explicat şi au premers actul de solidarizare a muncitorilor ceferişti cu ţăranii răsculaţi, în primăvara anului 1907. Roman al epocii marilor mişcări sociale care au zguduit ţara noastră la întîlnirea secolului XIX cu secolul XX, Zorii robilor are în centru modul cum începe să se organizeze proletariatul român şi cum se realizează contactele puternice cu lumea satelor, baza alianţei de mai tîrziu. Această problemă, realizarea alianţei clasei muncitoare cu ţărănimea muncitoare, avea să constituie apoi, timp de un deceniu, preocuparea cea mai de seamă, aproape exclusivă, a prozei lui V. Em. Galan.

Zorii robilor era un episod din trecut, o legitimare istorică a acestei alianţe. Romanul Bărăgan (vol. I — 1955; vol. II — 1959), nuvelele A cincea roată la căruţă şi La Răzeşi, cele mai importante piese ale volumului De la potop încoace (1958), vor urmări aceeaşi problemă în anii construcţiei socialiste.

În Bărăgan, ziaristul, atent la fenomenele cele mai semnificative ale realităţii, s-a oprit la figura unui muncitor trimis, în primăvara anului 1948, director al unei ferme de stat. Anton Filip concretizează deci prin însăşi fiinţa sa, ca şi prin funcţia încredinţată, unul din aspectele cele mai elocvente ale alianţei muncitoreşti-ţărăneşti şi ale rolului comuniştilor la sate. Întreprinzător, energic, gata de hotărîri şi fapte mari, ca şi de acte pripite, dar ştiind cu consecvenţă să valorifice potenţele oamenilor, să deştepte iniţiativele lor, să le canalizeze eforturile, să închege şi să conducă un colectiv, Anton Filip s-a impus între figurile cele mai expresive de comunişti ale literaturii contemporane.

Cu toate că reprezentată mai puţin în proza sa, din punct de vedere cantitativ, direcţia pe care o marchează nuvelele Cărămidarii, La Răzeşi şi, recent, Zodia înstrăinării, ni se pare cea mai prielnică profilului de prozator al lui V. Em. Galan. Aceasta constă în urmărirea cîte unei traiectorii umane, a unei individualităţi complicate, cu sinuozităţi curioase, adesea stranii dar dominate obsesiv de cîte o tară sufletească. În măsura în care astfel de personaje apar şi în alte cărţi ale scriitorului (Agafton Ohar, Nistor Cîrmiş şi inginerul Matei în Bărăgan, Gheorghe Dima în Zorii robilor), această valenţă a lui V. Em. Galan, dezvoltată în continuare, aşa cum promite seria Contravizitelor doctoriţei X, e de natură să realizeze o literatură consacrată pitorescului fantastic interior, analizat în conflict cu permanenţele umane, cu pasiunea mediului social etc. Aceasta constă în stabilirea tablourilor reportericeşti, — pînă acum primordiale — drept un cadru mai îndepărtat şi instalarea în centrul lor, absorbante pînă la obsesie, a psihologiilor frămîntate. Căutările continui ale scriitorului par să-şi stabilească aici cîmpul unei investigaţii care, confirmîndu-se, ar da profunzime umană şi tărie analitică unui profil de prozator desfăşurat pînă acum pe suprafeţe mari, pe geografii sociale întinse şi mai mult în sinteze.

Mihai GAFIŢA

UN OM AL ŞCOLII

urmă cu vreo lună şi jumătate, eni- de cultură aminteau, prin ole din ziare şi prin conferinţe, -au împlinit 115 ani de la naş- a lui Spiru C. Haret — prilej ru ei să arate că acest cărtu- savant în ştiinţele matematice, de trei ori ministru al instruc- ii publice, adică al învăţămîn- i, a binemeritat de la patrie pen- rîvna depusă întru a ridica po- il de jos (cu deosebire pătura neească) din starea de înapoiere are se afla.

marginile gîndirii lui care nu gea prea în adînc la cauzele so- ce ţineau masele populare în neric (le va fi ştiut poate, dar nu denunţat), el s-a străduit, to- să înfiinţeze şcoli în măsura oacelor materiale pe care putea e smulgă din bugetul statului, i se spunea că nu este nevoie, chiar o primejdie, ca, mai cu nă, oamenii de la sate să bene- ze de ştiinţa de carte, prin ea jungînd la cunoaşterea dreptu- lor şi, deci, la găsirea căilor şi le apăra.

ai mult decît pe politicieni, Haret bizuit în munca de răspîndire a nii pe ajutorul unor oameni de ivoinţă, meşteri ai cuvîntului şi ai celui vorbit, ei înşişi o- le ale poporului de rînd, cum ost scriitorii Vlahuţă, Coşbuc şi oveanu. I-a ajutat, şi în felul ta l-au ajutat şi ei să pătrundă ate şi comune pentru a duce un nt de sfat şi de nădejde. I-a aju- şi în felul acesta s-a ajutat pe să alcătuiască, urmînd pilda elui lor înaintaş Creangă, ma- ele şcolare cele mai potrivite, ipărească broşuri şi publicaţii felul acesteia pe care o citiţi neavoastră în momentul de într-o limbă curată, pe înţele- uturor, cu un cuprins deopotri- lăcut, folositor.

torită lui Spiru C. Haret, a pu- Vlahuţă să scrie acea minunată *ânie pitorească* — imn al fru- eţilor patriei — tipărită, retipărită, citită cu desfătare şi în zilele noastre.

Despre această latură a activităţii lor cei trei clasici ai literaturii au amintit, pe cînd trăiau, cu mîndrie, în repetate rînduri, plătind în acelaşi timp tribut de preţuire dregătorului care-i mobilizase (cum am zice noi astăzi) la o faptă patriotică, democrată.

O statuie, o stradă, o şcoală în capitala ţării îi păstrează memoria. Conştiinţele progresiste îi dăruiseră, încă de pe cînd trăia, denumirea cu care a intrat şi-n istoria culturii româneşti — de „om al şcolii".

Un „om al şcolii", a vrut, pe urma lui, să fie botezat alt fost, de mai multe ori, ministru al învăţămîntului, dar acesta era un politician în al cărui suflet nu stătea cuibărită dragostea pentru cauza celor mulţi. El căuta, declarîndu-se cu făţărnicie doritor de luminare a poporului, să-şi agonisească numai un capital politic, astfel că, mai cu seamă în preajma alegerilor, se-apuca să construiască fără noimă clădiri şcolare pe care, campania electorală sfîrşindu-se, le lăsa neterminate, neacoperite, în voia stricăciunilor timpului. Cînd veneau alte alegeri ridica alte şcoli şi le părăsea şi pe acelea în voia cucuvăilor.

A fost, după Carol I şi Cantacuzino poreclit Nababul, cel mai bogat om din ţara românească, proprietar de moşii, cu deosebire în ţinutul Buzăului pe care l-a lăsat în paragină, posesor de acţiuni la bănci şi în felurite întreprinderi şi societăţi. Avea, faimă de avar ca eroul din comedia lui Molière sau din drama lui Delavrancea, *Hagi Tudose*, aşa că nu a scos măcar un gologan din teşchereaua lui să înzestreze o şcoală, un cămin.

Deoarece se mărginise, cît s-a perindat la conducerea ministerului (a fost într-o vreme şi prim-ministru) să facă pentru învăţămîntul maselor doar ce am arătat, i se spunea, pe bună dreptate, nu ca lui Haret, „om al şcolii", ci „ministru al cărămizilor".

El n-a dus mai departe truda şi înfăptuirile lui Haret — atîtea cît acesta putuse, luptînd cu vitregia cîrmuitorilor, să înscrie la activul vieţii sale. Şcoli n-au mai luat fiinţă. Condiţiile de viaţă pentru slujitorii şcolilor n-au devenit mai bune. Căminele culturale create de Haret în unele comune, cu sprijinul marilor scriitori despre care am amintit, şi cu al unor dascăli inimoşi, tînjeau.

Douăzeci de ani trecuseră de cînd Spiru C. Haret se stinsese din viaţă, răstimp în care „ministrul cărămizilor" şi, de asemenea, alţii din alte partide, trecuseră pe la conducerea dregătoriei învăţămîntului.

Care era, însă, în anul 1933, starea de lucruri în ce priveşte şcoala? Iată, luînd drept exemplu chiar capitala ţării, că în loc de 1 004 săli de clasă primară care i-ar fi putut cuprinde pe toţi elevii din Bucureşti, aveam numai 492, ceea ce dovedeşte că jumătate din numărul copiilor de vîrstă şcolară erau osîndiţi să rămînă pe dinafară. Pentru ca întreaga populaţie şcolară a ţării să poată intra în sistemul învăţămîntului ar fi fost nevoie de încă 15 000 de învăţători. Lipseau — adică într-o mare măsură nu lipseau, deoarece în aceeaşi epocă 7 000 de învăţători erau fără posturi, şi tot fără posturi se găseau 6 000 de licenţiaţi care ar fi putut să devină tot atîţia buni slujitori ai catedrei.

Este de la sine înţeles de ce, nefiind şcoli, neexistînd pentru guvernanţi grija de-a forma cadre, iar cele care se pregătiseră pentru această sarcină rămînînd osîndite şomajului, ţinînd pe de altă parte seama de costul cărţilor, rechizitelor şi taxelor şcolare, numărul copiilor sortiţi să rămînă analfabeţi era, în urmă cu treizeci de ani şi ceva, de mai mult de un milion; de ce, pînă la Eliberare, ne găseam printre ţările cu cel mai mare număr de locuitori care nu ştiau să citească, să scrie.

Evocînd trecutul de apăsare în care poporul nostru a fost nevoit să trăiască (şi e bine să ni-l amintim cît mai des), apare cu atît mai luminos prezentul pe care el şi l-a făurit prin lupte grele şi prin muncă însufleţită, statornicindu-şi rînduirea mîndră, socialistă care l-a scăpat de robie şi l-a smuls din noaptea neştiinţei.

Ion PAS

Învăţătura ta, iubit Partid

Pe unde herghelia de tractoare
Trecu în toamnă răscolind pămîntul
Crescură lanuri mari, legănătoare,
Şi-n valurile lor se joacă vîntul.

Pe unde-n toamnă am sădit pueţii
Şi-am aşezat altoi de pomi în glie,
Se clatină în faptul dimineţii
Coroane verzi de frunză argintie.

Pe unde ieri în ţarini argiloase
Pierit, al ierbii fir se tînguia,
Azi unduiesc fîneţele mănoase
Şi coasa răsturna-va brazdă grea.

Un strop de vlagă am lăsat în toate
Dar munca noastră rodul şi-l vesteşte
În secerişul grînelor bogate
În poamele livezii ce-nfloreşte.

Căci dacă ne-adunarăm laolaltă
Şi-ogorul larg dă boabe înzecit,
E c-am urmat chemarea ta înaltă
Şi-nvăţătura ta, iubit Partid.

Vlaicu BÎRNA

NAVIGAŢIA COSMICĂ

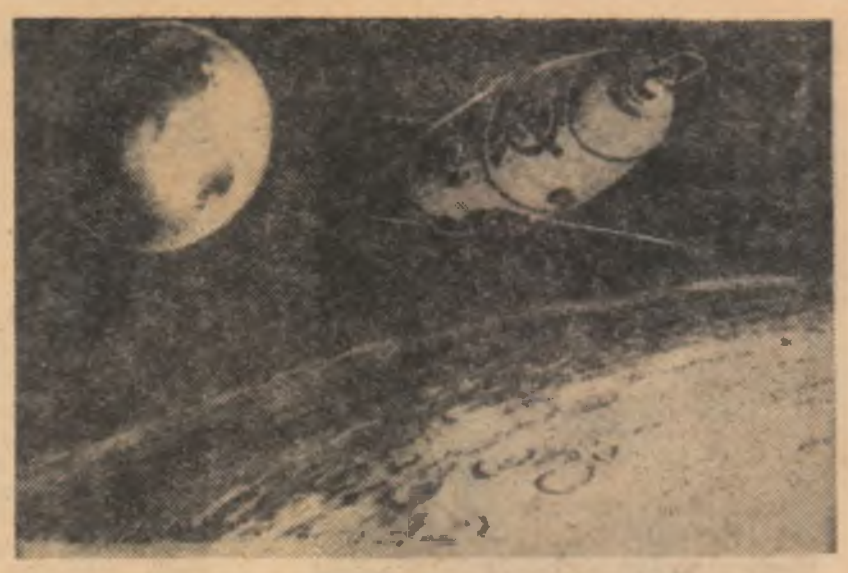

Deasupra Lunii — desen de A. Sokolov.

Lansarea în U.R.S.S. a primului satelit artificial al Pămîntului a deschis o nouă eră în tehnică: era zborurilor cosmice. Sputnik I — instalat pe o orbită în formă de elipsă a cărei depărtare maximă de Pămînt era de 930 km şi minimă de 230 — cîntărea 83,5 kg. În cei nouă ani de zboruri cosmice realizate pînă acum, distanţa orbitei a fost mărită enorm, greutatea „obiectului" lansat în cosmos a sporit şi ea de peste 170 de ori, oamenii au zburat cu succes, de nenumărate ori, în jurul Pămîntului; aparate ştiinţifice au fost depuse pe Lună; altele au cercetat „de aproape" planetele învecinate ale sistemului solar, Venus şi Marte. Experienţa anilor scurşi a dus la apariţia a trei ramuri de bază în domeniul zborului cosmic, după cum se preocupă ele de lansarea unor *rachete geofizice a unor sateliţi artificiali ai Pămîntului şi de navele interplanetare*. De asemenea, în prezent există patru tipuri de zboruri cosmice şi anume zborurile geofizice (zbor asemănător cu cel al unei săgeţi la mare înălţime), zborurile orbitale faţă de Pămînt (zboruri în jurul Pămîntului), cele orbitale faţă de Soare (zboruri în jurul Soarelui) şi zborurile neorbitale faţă de Soare (zboruri în care obiectul lansat părăseşte sistemul nostru solar). Ce deosebeşte aceste zboruri între ele? În primul rînd viteza. Zborul geofizic se desfăşoară cu o viteză sub 7,9 km pe secundă, în timp ce zborul cosmic propriu-zis în jurul Pămîntului se desfăşoară cu o viteză cuprinsă între 7,9-11,2 km pe secundă, cel orbital faţă de Soare cu o viteză cuprinsă între 11,2 şi 16,7 km pe secundă, iar cel neorbital faţă de Soare — la cea de-a treia viteză cosmică — de 16,7 km pe secundă.

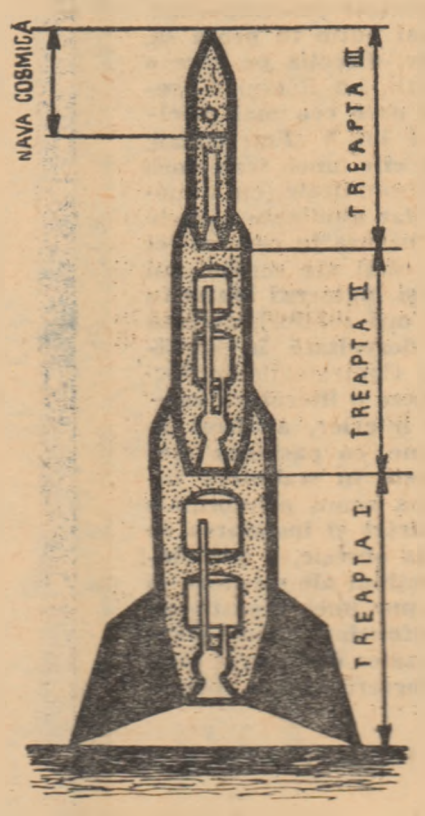

Fig. 1. Rachetă cu trei trepte.

Cum se lansează o rachetă

Într-o rachetă modernă cu trei etaje — rachetă în trei trepte — (fig 1) satelitul sau cabina cosmonauţilor se află în capul celui de al treilea etaj (socotit de la baza rachetei). Celelalte etaje reprezintă etaje cu încărcătura a cărei ardere eliberează energia necesară propulsării ansamblului în spaţiu. În linii mari, lucrurile se petrec destul de simplu. Pentru lămurire, să privim cu atenţie desenul (fig. 2). În cursul operaţiei de lansare a unui satelit artificial, intră în acţiune, o dată cu startul, motorul celui dintîi etaj. Arderea lui, care nu durează mai mult de cîteva minute, ridică racheta pînă în punctul a. Racheta parcurge porţiunea de drum (P-a) în care străbate zona cea mai densă a atmosferei. O dată „consumat", primul etaj se desprinde şi cade. Racheta îşi continuă drumul împinsă de arderea combustibilului din cel de al doilea etaj, al cărui motor intră în acţiune (după a). După o nouă porţiune de drum — în care racheta nu se mai ridică căci sub atracţia gravităţii traiectoria e „îndoită" şi silită să ia forma unei curbe oarecum paralele cu suprafaţa planetei — intră în funcţiune cel de al treilea motor rachetă din ultimul etaj (A). Acesta nu are alt scop decît să „ajusteze" traiectoria satelitului (S), care intră apoi pe orbita sa fixă, după ce s-a desprins de el racheta purtătoare (Rp).

Zborul omului a pus probleme noi...

Omul a intrat în Cosmos acum cinci ani, în dimineaţa zilei de 12 aprilie 1961, prin zborul de o oră şi 48 minute realizat de Iuri Gagarin — care a înconjurat o dată Pămîntul. Pentru a ilustra dinamica progresului realizat în direcţia zborului cosmic al omului este suficient să arătăm că numai după doi ani, cel de al zecelea cosmonaut, o femeie — Valentina Tereşkova — care a parcurs peste 2 000 000 de km în Cosmos, înconjurînd Pămîntul de 48 de ori, a „stat" în Cosmos 70 de ore şi 50 de minute. Ea urma în şirul cosmonauţilor după cinci sovietici şi patru americani.

Printre marile probleme ale zborului cosmic al omului se numără zborul în stare de imponderabilitate, readucerea pe Pămînt, manevra navei şi ieşirea din navă în Cosmos.

La început — înainte de a se cunoaşte comportarea omului în mersul zborului în stare de imponderabilitate se considerase că realizarea lui va întîmpina dificultăţi cu mult mai mari. Experienţa a demostrat că dacă s-au antrenat suficient înainte de lansare, pregătindu-se în condiţii speciale, cosmonauţii rezistă cu succes zborului desfăşurat în aceste condiţii neobişnuite. Fără îndoială că pe viitor în condiţiile unor zboruri cosmice pe lungi parcurse şi de mare durată, sisteme mecanice speciale, bazate pe utilizarea forţei centrifuge, vor determina în mare o *gravitaţie artificială*. Deocamdată însă, dimensiunile mici ale navelor utilizate nu permit asemenea amenajeri, teoretic puse la punct. De un mare interes a fost şi „ieşirea" omului în mod nemijlocit în Cosmos. Legat printr-un cordon de menţinere de cabina spaţială, primul om a păşit în Cosmos. Era cosmonautul sovietic Leonov. Omul se poate mişca în spaţiul cosmic în care „pluteşte" în echilibru indiferent (pentru cel ce se află într-un astfel de echilibru nu există sus — jos, dreapta — stînga) cu ajutorul unor mici pistoale rachetă.

O altă problemă însemnată pusă de zborul cosmic este readucerea omului pe Pămînt. Cu acest prilej se poate vorbi şi despre manevra navei. După cum se ştie, orbita fixă parcursă de navă este situată la o anumită înălţime, dinainte calculată. Pentru a o părăsi, cosmonauţii trebuie să pună în acţiune rachetele-ajutătoare, care exercită asupra navei o acţiune de frînare. În acest caz, racheta „coboară", părăsindu-şi orbita. Se angajează într-un zbor spiral, pătrunzînd în păturile din ce în ce mai dense ale atmosferei. Rezistenţa acestora îi încetineşte viteza. În timp ce aterizarea navelor cosmice sovietice au loc pe sol — necesitînd dispozitive speciale în acest scop —, navele cosmice lansate de americani, amerizează (se lasă pe apele mărilor sau oceanelor), fiind la rîndul lor prevăzute cu sisteme mecanice speciale.

Perspectivele zborului cosmic sînt din ce în ce mai bogate şi încă de pe acum s-au făcut paşi uriaşi în direcţia trimiterii omului pe un drum orbital în jurul Lunii sau spre explorarea directă a altor planete. Astfel la 31 martie 1966, a fost lansată în U.R.S.S. staţia automată *„Luna 10"* al cărui scop principal este să pregătească posibilitatea creării unui satelit artificial al Lunii.

La 3 aprilie, orele 21,44 (ora Moscovei), staţia automată *„Luna-10"* a fost plasată pe o orbită circumlunară devenind, astfel, primul satelit artificial al Lunii.

Această importantă realizare a ştiinţei şi tehnicii sovietice deschide o nouă etapă în explorarea Lunii. Ea dă certitudinea că timpul cînd omul va ajunge pe solul satelitului nostru natural se apropie din ce în ce mai mult.

Ing D. TODERICIU
lector universitar

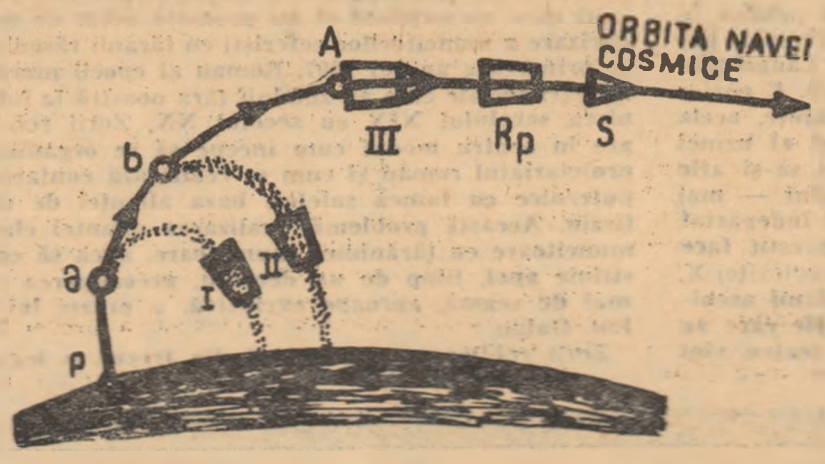

Fig. 2. Drumul unei nave cosmice de la lansare pînă la plasarea ei pe orbită.

MAGAZIN ŞTIINŢIFIC

ZAHĂR DIN LEMN

Într-o serie de ţări ca Franţa, R.F. Germană şi altele, există de mai multă vreme uzine pentru prelucrarea materialului lemnos în glucoză alimentară. O uzină asemănătoare a fost construită recent şi în oraşul Kursk, regiunea Krasnoiarsk din U.R.S.S. Acolo, materialul lemnos, — brazi, pini etc. — se mărunţeşte în surcele care apoi se supun unui tratament special (hidroliză în prezenţa acidului clorhidric diluat).

Soluţia de glucoză rezultată în urma procesului tehnologic se fierbe bine. Din siropul gros cad cristalele de glucoză care se usucă, rezultînd astfel zahăr comestibil.

MICROORGANISME ÎNVIATE DUPĂ 2 400 DE ANI

Oamenii de ştiinţă egipteni au descoperit în cărămizile de pămînt din zidurile templului lui Amon din Luxor spori de microorganisme, care, introduşi într-un mediu nutritiv prielnic la o umiditate şi temperatură prielnică, s-au dezvoltat. Este vorba de nişte azotobacterii.

Templul din ale cărui ziduri s-au luat probele a fost construit în sec. IV î.e.n. De atunci, aceste organisme au vieţuit în stare latentă, uscate de razele fierbinţi ale soarelui sudic. Ele au rezistat astfel atîtea milenii şi la prima ocazie au dat semne de viaţă

DIRIJAREA SEXULUI LA UNELE PLANTE ŞI PĂSĂRI

Folosind o substanţă de natură hormonală specialiştii de la Institutul de biologie medicală din Cluj, conduşi de profesor dr. Victor Preda, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, au ajuns la rezultate interesante în direcţia modificării panicului (moţului) la porumb, pentru obţinerea feminizării plantei.

Plantele feminizate de porumb au dat o producţie mai mare, avînd cîte 3—4 ştiuleţi în medie pe fiecare exemplar şi au prezentat o scurtare apreciabilă de aproximativ două săptămîni a perioadei de vegetaţie.

Cercetările făcute pe embrioni de găină arată aceeaşi acţiune feminizantă a hormonului folosit, ea exprimîndu-se prin înmulţirea numărului femelelor la puii obţinuţi din embrionii trataţi.

Se preconizează aplicarea acestor rezultate experimentale la producţia de masă.

Ştiaţi că...

...cel mai mare lac natural de pe teritoriul patriei noastre este lacul Razelm din regiunea Dobrogea?

...în Africa de nord există o plantă denumită „copacul diavolului" care conţine o cantitate atît de mare de fosfor încît, noaptea, la lumina iradiată de această plantă se poate citi un ziar?

...cea mai importantă şi mai veselă sărbătoare în Birmania este festivalul apei, cu care prilej oamenii se stropesc cu apă oriunde se întîlnesc?

...scoarţa creierului omenesc are aproximativ 14 miliarde de celule?

...prima masă plastică (celuloidul) a fost descoperită cu peste 100 de ani în urmă?

...cea mai mare cantitate de vitamină A se găseşte în acele de pini, brazi şi alte conifere?

...razele Soarelui nu încălzesc Pămîntul decît pînă la adîncimea de 10-20 m. restul din materia globului nostru terestru încălzindu-se datorită căldurii din interiorul acestuia?

...înălţimea porumbului, în diferite regiuni de pe Pămînt, poate varia între 20 cm şi 9 metri?

...arborele Sequera care creşte prin ţările Americii de Sud are trunchiul atît de gros încît abia îl pot cuprinde 30 de oameni cu braţele întinse?

PREZENȚE ROMÂNEȘTI PESTE HOTARE

• Folclorul românesc a avut în ultimul timp numeroși mesageri în străinătate. La Torino (Italia) s-a bucurat de un mare interes expoziția de artă populară românească, deschisă prin grija administrației provinciei Torino, a Asociației Italia-România și a Institutului român pentru relațiile culturale cu străinătatea. Expoziția, care urmează să fie prezentată și în alte orașe, oferă vizitatorilor o imagine bogată asupra tradițiilor artistice populare românești. Ea cuprinde costume și țesături, covoare, obiecte de lemn, ceramică, instrumente muzicale.

Spicuim din aprecierile vizitatorilor: „De la un capăt la altul al României arta populară se exprimă în proporții armonioase, într-o frumoasă orinduire decorativă, în bogăția diferitelor piese care compun costumele naționale, în policromia caldă a țesăturilor țărănești, în finețea obiectelor de lemn și ceramică. Practic nu există nici o formă de artă pe care poporul român să nu o fi cultivat la un înalt nivel". (Corrado Calzolaro, avocat, reprezentant al municipalității torineze).

• La Sofia a apărut recent o antologie de proză românească intitulată „Cei care plătesc cu viața", după titlul unei nuvele de Camil Petrescu. Volumul cuprinde 43 de povestiri, nuvele și schițe, aparținînd unui număr de 34 reprezentanți ai prozei românești.

• Pianistul român Gabriel Amiraș și-a început turneul în Uniunea Sovietică printr-un concert la Leningrad. Concertul s-a bucurat de succes.

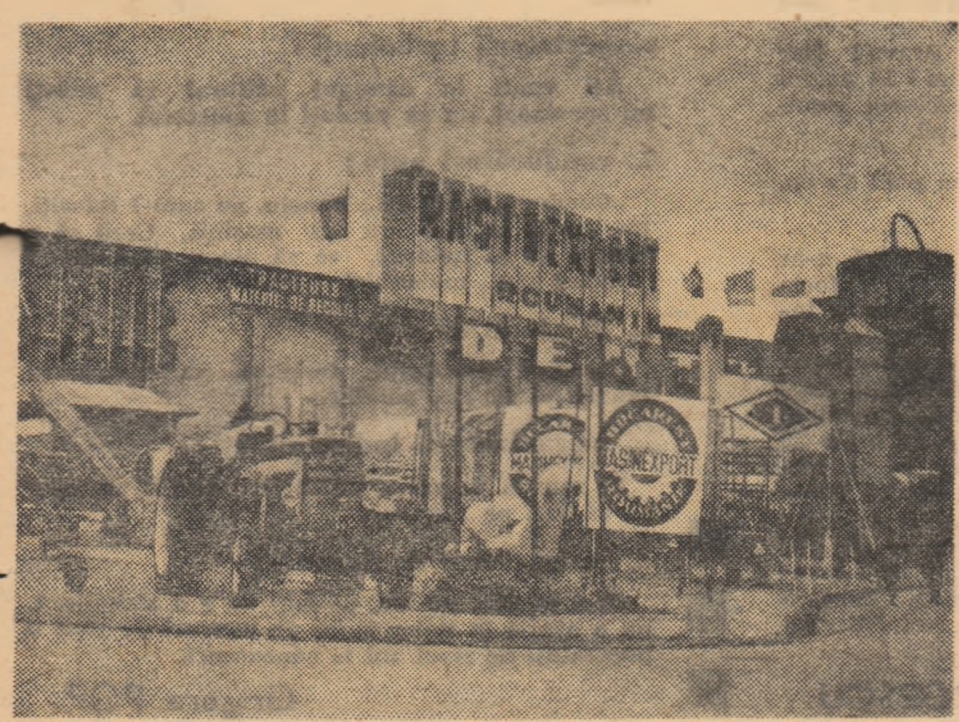

Stand românesc la cel de-al 3-lea Salon internațional de agricultură de la Paris

SCHIMBĂRI ÎN PEISAJUL NUREKULUI

Note de drum din U.R.S.S.

Rîul Vahs își are obîrșia în ghețarii Pamirului, străbate apoi munții Altai pentru a se vărsa în Amu-Daria. „Vahs" înseamnă în limba tadjică „sălbatic" sau „nebun". Amîndouă eipitetele i se potrivesc întocmai, căci primăvara apele lui se transformă în șuvoaie sălbatice, furioase, care mătură totul în calea lor. Coborînd de la mari înălțimi, aceste șuvoaie sînt și deosebit de repezi. Pe la sfîrșitul lui mai, începutul lui iunie, Vahsul aduce pînă la 4 200 mc de apă pe secundă.

Tocmai aceste trăsături ale rîului i-a atras pe energeticieni: în apele Vahsului se ascundeau milioane de kilowați. Măsurătorile au arătat că rezervele sale energetice sînt mai mari decît cele ale fluviilor siberiene Enisei, Angara sau Lena.

*

De la Dușanbe pornim spre răsărit pe o șosea nouă. În curînd începem să urcăm, apoi munții se înalță tot mai majestuoși, iar șoseaua se încolăcește în serpentine tot mai amețitoare. După circa 70 de kilometri de drum ajungem în valea Vahsului, la Nurek. Pînă în urmă cu patru ani, pe aceste locuri era un kișlac cu căsuțe de lut răsfirate de-a lungul văii. Astăzi, Nurekul a devenit cunoscut în întreaga Uniune Sovietică. Aici se construiește cea mai mare hidrocentrală din Asia centrală și a treia ca mărime din Uniunea Sovietică. O vor depăși numai hidrocentralele de la Bratsk și Krasnoiarsk. Puterea instalată la Nurek va fi de 2 700 000 kW. Un lac de acumulare situat în spatele barajului va permite regularizarea debitului de apă al Amu-Dariei și, deci, prevenirea inundării unor intense suprafețe de terenuri roditoare pe care se va putea cultiva bumbac, orez și alte culturi. Cele 11 miliarde metri cubi de apă ale „Mării Nurek"-ului vor asigura irigarea a 1 200 000 de hectare, prin curgere liberă. Alte întinse suprafețe vor fi irigate prin ridicarea apei cu ajutorul unor puternice stații de pompare. Prima stație de acest fel se și construiește în valea Iavan, unde sînt terenuri fertile, dar care suferă din cauza secetei. Din lacul de acumulare, apa va ajunge printr-un tunel lung de 7 km în valea Iavan, într-un mare rezervor de beton armat. De aici, 10 pompe vor ridica la o înălțime de peste o sută de metri 20 de metri cubi de apă pe secundă. De pe această a doua treaptă, apa va fi trimisă ogoarelor. Această prima stație va furniza vlaga pentru 56 500 ha de pe care se vor recolta anual circa 100 000 tone de bumbac și alte produse agricole. În anii viitori se vor construi în valea Iavan alte două stații de pompare.

*

Am venit pentru prima oară la Nurek în toamna anului 1962. Pe atunci, lucrările pe șantier abia începuseră, semnele intervenției omului în peisajul cu totul neobișnuit abia erau perceptibile.

Și iată că, după patru ani, am prilejul să revin la Nurek. Ce schimbări au survenit aici în acest răstimp? Ce-or fi făcînd acum vechii mei cunoscuți?

Prima surpriză plăcută, cînd am coborît din mașină în fața clădirii direcției șantierului, a fost reîntîlnirea cu Șamsulo Iusupov. Înalt, voinic, cu tenul măsliniu, cu pălăria puțin dată pe ceafă, ne-a întîmpinat, bucuros de oaspeți, exact ca în urmă cu patru ani. Ca și atunci, ne-a condus cu amabilitate pe șantier, numai că acum explicațiile lui nu începeau cu „va fi", ci, de cele mai multe ori, cu „este". Este gata șoseaua pînă la locul barajului, se betonează în interior ultimii zeci de metri ai tunelului numărul 1, lung de 1 600 metri. Din același loc, de unde am privit în 1962 căldarea dintre munți, unde pe atunci erau doar bărăci, acum era în întregime construit bulevardul comsomolului, cu zeci de blocuri cochete, albe, cu cîte trei etaje. În orașul Nurek locuiesc acum 19 000 de oameni, funcționează cinematograful cu 820 d locuri, a început construcția Palatului culturii. Copiii constructorilor frecventează cele două școli cu cîte 536 locuri fiecare, a fost construit un spital, s-au ridicat patru grădinițe etc.

*

Nurek este numai una din treptele cascadei energetice în curs de realizare pe rîul Vahs. Trei dintre ele — hidrocentralele Golovnaia, Țentralnaia și Perepadnaia au și fost puse în funcțiune pe cursul inferior al rîului. După încheierea lucrărilor la Nurek, constructorii vor trece la realizarea hidrocentralei Ragunskaia, mai sus de Nurek, apoi vor veni la rînd hidrocentralele Șurobskaia și Baipazinskaia.

În total, deci rîul Vahs va fi zăgăzuit înainte de a se revărsa în Amu-Daria de 7 ori. Întreaga lui putere — 7 milioane de kW — va fi pusă în slujba construcției comuniste.

S. PODINĂ

EL—ZORAB 1966

Lucrurile s-au întîmplat în apropierea strîmtorii Bab-el-Mandeb. Mai țineți minte?

Sînt, pașă, neam de beduin
Și de la Bab-el-Mandeb vin,
Să-l vînd pe El-Zorab.

Versurile lui Coșbuc vorbeau despre mîndrul arab nevoit să-și vîndă armăsarul. Întîmplarea pe care vrem s-o istorisim acum se referă la arabii zilelor noastre, care locuiesc în aceeași regiune și care nu și-au vîndut caii, ci și-au închiriat cămilele.

Lucrurile s-au petrecut așa. Într-o bună zi a anului 1965, în adîncurile fîșiei de pustiu nisipos, Al-Dakeș, de pe malul Mării Roșii, prospectorii trustului „ARAMCO" au descoperit petrol. „ARAMCO" este numele prescurtat pentru „Arabian-American Company", care se ocupă cu extragerea, rafinarea și transportul aurului negru din Orientul Mijlociu. După cum se vede și din titlul ei, compania este arabă (în ceea ce privește terenul, bogăția subsolului și mîna de lucru) și americană (în ceea ce privește capitalul și profiturile).

Deșertul Al-Dakeș avea trei oaze și în fiecare din ele se afla cîte un sat de beduini. Agenții companiei „ARAMCO" au dus tratative cu aceștia și i-au convins să le vîndă oazele, promițîndu-le în schimb: 1) să-i angajeze ca muncitori la sondele petrolifere, 2) să le ia cu chirie cămilele pentru transportul apei și 3) să le plătească în schimb o anumită sumă în fiecare lună.

Primele două puncte ale contractului au fost respectate întocmai. Beduinii au devenit sondori, iar cămilele lor au început să care apa de la micile izvoare ale oazelor. Bineînțeles, compania ar fi putut folosi în acest scop autocisterne, dar motoarele sînt mai pretențioase decît rumegătoarele cu cocoașă și întreținerea lor costă mai scump.

Cînd s-a ajuns însă la cel de-al treilea punct, beduinii au constatat că reprezentanții companiei se lasă ceva mai greu. În prima lună, ei au achitat vreo 80 la sută din suma făgăduită. În luna a doua, nu au mai plătit decît 65 la sută, iar începînd din luna a treia s-au fixat definitiv la 48 la sută.

La început, beduinii au așteptat răbdători. Cine știe, poate că, dată fiind distanța din Statele Unite pînă la Marea Roșie, banii sosesc cu întîrziere. Dar după ce au trecut vreo șapte-opt luni, s-au dus la Robert Allbright, directorul exploatării și l-au întrebat cînd are de gînd să le dea diferența de plată.

— Care diferență de plată? — s-a mirat mister Allbright.

Beduinii au scos contractul și i l-au arătat. Directorul a înălțat din umeri: a, păi una e ce scrie acolo și alta e ce au de căpătat ei. Și a început să le facă calculul impozitelor, taxelor și reținerilor, pe care le au de suportat... arabii față de fiscul american.

Beduinii l-au ascultat politicos. La urmă au pus o ultimă întrebare:

— Prin urmare nu vom primi banii așa cum scrie în contract?

— Nu! a răspuns hotărît mister Allbright.

A doua zi el a avut o mică surpriză: nici un beduin nu s-a prezentat la lucru. Mai mult, o dată cu ei au dispărut și cămilele. Au început căutări disperate, dar zadarnice. Sondele au rămas fără muncitori, iar apa fără mijloc de transport.

După ultimele știri, compania „ARAMCO" a anunțat că este gata să achite toate restanțele. Dar în apropierea strîmtorii Bab-el-Mandeb, nimeni nu-l mai crede pe pașa american...

N. MINEI

ASA DA !...

Acțiunea se petrece în biroul tovarășului Armincea — directorul căminului cultural.

Ședință de lucru cu autorii viitorului program al brigăzii artistice. Prezenți : directorul căminului, învățătorul Florescu — noul responsabil artistic, brigadierul legumicol Aurică Bocănet — vechiul responsabil cu... strigăturile și tractoristul Fane Scripcan — care cîntă din cu totul alt instrument de cît îl arată numele : adică, la acordeon.

Fiindcă alaltăieri, la raion, în ședința cu directorii de cămine, programul artistic prezentat de brigada dumnealor, a fost criticat pentru lipsă de combativitate, operativitate etc., tovarășul director Armincea a și trecut la măsuri :

a. Vechiul program al brigăzii să fie numaidecît înlocuit ; să aibă mai multă...

b. combativitate...

c. obiectivitate...

d. operativitate și...

e. etc., etc., etc.

Ajungînd la punctul „Etîcî, etîcî", tovarășul Armincea a încheiat cu cuvintele :

— Dați tare ! Criticați cu curaj ! Nu cumva să-mi veniți iar tot cu de-astea : „Frunzuliță de cicoare, / Ceapeu-i ca o floare, / Că muncim cu mic cu mare..." Ce e aia „mic cu mare" ? Mie să-mi spuneți cine muncește bine și cine nu ! Concret ! Să se știe !... Brigadier, agronom, președinte... Indiferent cine ar fi ! Dacă are lipsuri, dați tare ! Puteți începe chiar cu lipsurile directorului căminului cultural. Nu-i nici o supărare. Ce, eu nu greșesc ?! Să fiu ajutat !

•

Trei zile mai tîrziu, în același... decor, în același birou — noul program în trei exemplare corectat, semnat și capsat, se află sub... ochelarii tovarășului Armincea.

— Așa da ! — exclamă el satisfăcut, parafrazînd hîtru însuși titlul noului program. Operativ, combativ, atractiv... Și educativ pe deasupra... Asta zic și eu program !... Cupletul ăla cu îngîmfatul de Costin , e o grozăvie ! O să leșine lumea de rîs... Gata ! S-a terminat cu *frunzulițele de cicoare*... Ne-am reprofilat... I-auzi ! (Citește).

„Frunzuliță de pelin
Tare-i mîndru nea Costin
Că-i cu vicele vecin ;
Te privește dumnealui
Ca din vîrful nucului..."

— Bună ! Foarte bună !... Dar... dacă se supără ?...

— Cine, nea Costin ? — îndrăznește Scripcan acordeonistul.

— De Costin îmi pasă ? Mie mi-e de tovarășul vicepreședinte al Ceapeului. Dacă se supără !?

Tăcere. Noroc că tot tovarășul director Armincea îi scoate din impas.

— Știți ce ? Mai bine îl lăsăm pe Costin. Nu de alta dar cu... nucul ăsta e o problemă... Cel mai frumos nuc din toată comuna, e în ogradă la tovarășul președinte al sfatului... Să nu se creadă cumva că într-acolo batem...

— Schimbăm nucul ! propune învățătorul Florescu. Punem „din vîrful stejarului"...

— Nu merge ! Stejarul nu e pe specificul regiunii. Noi sîntem regiune de baltă...

— Punem salcie pletoasă ! sare și brigadierul Bocănet.

— Salcie pletoasă ?! Prea e trasă de păr.

Și hîrșt, taie versul cu nucul. Directorul căminului răsfoiește mai departe textul și deodată izbucnește într-un hohot de rîs...

— Bună ! Uite replica asta îmi place cel mai mult ! E la obiect, se dă și nume concret. (citește) : „Bagă-ți mințile-n cap Tudose. Auzi ce se zice despre tine. Că nu faci deloc cinste brigăzii tale". Bravo ! Așa e ! Dar se taie.

— Cum nu merge ? Sar toți autorii într-un glas.

— Ba tocmai asta e, că merge... Tudose merge mereu cu brigadierul la Bufet. Eu l-am văzut cu ochii mei, cum îi făcea cinste. Doar n-oți fi vrînd să meargă omul cu toată brigada după el să facă cinste. Și hîrșt, taie și această replică.

— Asta nu, asta nu, se posomorăște învățătorul Florescu. Atunci ce mai rămîne din tot programul nostru ?

— Cutare se supără, cutărică la fel !

— Pe cine mai criticăm ? sare și Scripcă de colo.

— Cum pe cine ? Bravo ! Dar eu unde sînt ? Poftim ! 12 pagini și despre mine, directorul căminului, nici un cuvinței.

— Păi !...

— Ce păi ? Nici un păi ! Ce eu, n-am nici o lipsă ?

— Ba ar fi...

— Vezi ? Ar fi... că dacă n-ar fi, nu s-ar povesti. Și datoria dumneavoastră e să povestiți totul despre mine ! Deschis, cu curaj. Să mă ajutați să mă-ndrept. Și cum vreți să mă-ndrept dacă nu-mi atrageți atenția din timp că stau prea mult, peste orele de program, că șoptesc pe la colțuri, pe unde apuc, fiindcă cușcă de sufleur, ioc ! La spectacole, suflu textul din culise. Și cîte și mai cîte. Așa da ! Dați tare ! Cu curaj ! Și nu uitați : operativitate, obiectivitate, combativitate etc., etc.

Silviu GEORGESCU

— Vasăzică, e vorba de-o sugestie ! Să se facă așa, cine minte ?!?

Desen de T. PALL

FANTEZIE DE PRIMAVARĂ

Unghiul berzelor ce vin
Din ținuturi tropicale
Parcă-mpunge în senin.

Soarele privește-agale
Cînd mirat și cînd cu milă
Prin binoclurile sale

Obosita escadrilă
Care, după cum se pare,
Navighează cam în silă

Gata de aterizare.
Chiar așa-i, căci, după-o clipă,
Barza șef conducătoare

Făcînd semne din aripă
Scurt se-ndreaptă înspre sol
Și poruncitoare țipă

O comandă către stol :
— Aciuați-vă prin sate,
Evitați pămîntul gol !

Iar o barză în etate
Și-a făcut un cuib frumos
Tocmai pe maternitate.

— Dă-te, bre, de-acolo, jos !
Ii vorbi cu violență
Un bărzoi mai arțăgos.

— Ce cați tu la concurență ?
Dacă nu vrei ciufuleală,
Strică-ți cuibul de urgență !

Ea răspunse cu sfială :
— M-am gîndit că-n viitor
Poate dau, la-nghesuială,
Cîte-o mînă de-ajutor.

Mircea PAVELESCU

Sfaturi pentru...

...bărbații care întîrzie la Bufet :

Stînd ore întregi lîngă jumătatea cu sifon de la Bufet, riscați să vă certe — jumătatea de acasă.

...spectatorii turbulenți :

Ați venit la căminul cultural să vedeți un spectacol, nu să vă dați în spectacol.

... conducători auto :

„Combustibilul" de... Panciu, pe care-l folosiți, nu ajută în nici un caz mașinii. Cred că e timpul să vă hotărîți, ce vă place mai mult ? Volanul sau... molanul ?

... brigăzile de cîmp :

Muncind pămîntul, feriți-vă ca rezultatul muncii să fie la... pămînt.

... mecanizatorii indisciplinați :

În munca dumneavoastră, e absolut necesar să vă dați pe... brazdă.

... instructorul de dansuri :

„Tot pe loc, pe loc, pe loc" — e o strigătură, nu o aluzie la unica suită de dansuri pe care o prezentați de cinci ani la concursuri.

Grigore POP

Unii spectatori din comuna Fundulea, regiunea București, mănîncă semințe în sala de spectacole.

— Încotro Costică ? La lotul personal ?
— Ași. La căminul cultural.

La căminul cultural din comuna Brănești, raionul Lehliu din lipsa meselor, șahul se joacă pe scaune.

— Cu o singură mișcare, eu îi fac mat.
— Le dai calul ?!
— Nu, iau scaunul.

Desene de F. GRONSKY

REDACȚIA : București, Piața „Scînteii" Tel. 17.60.10, interior 1884 Abonamente 13 lei anual. Abonamentele se fac la oficiile poștale, prin factorii poștali și difuzorii voluntari TIPARUL : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii • 40.001